

ШЫҢ

Совет Эвилелиннің Коммунисттик партиясының
Тыва областы болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоңнар депутаттарының областы Сөвединиң органы

1953
Май
8
ПЯТНИЦА
№ 89 (2774)
ӨРТӨЗ 20 КОП.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 арый).
Часкы хову ажылдарының мурнакчыларының дуржулганын улам калбартымыз! (1 арый).
ПАРТИЯҢ АМЫДЫРАЛ: С. Тушков.—Ажылчы чоңнарның шүгүмчүлүгү материалдарын болгаш хомудаларын көөрүн экидикер (2 арый).
М. Чамзырым.—Колхозчу харажыңерини күш-ажылчы чедишкенини көрү турар (2 арый).
П. Горелов.—Коммунисттик партияның Уставының дугайында (2—3 арыйнар).
И. Кызыл-сол.—Хой болгаш ишек малдарның бажын дөжөкүндөр аарыкта удуз демисел (3 арый).

Е. Усачев, В. Пивоваров.—Гуманизм социализм тургузушкунунуң оруунда (4 арый).
Паньминь-жонда чугаалдыкчылар дугайында (4 арый).
КУШ-КУЛЬТУРА БОЛГАШ СПОРТ. М. Момбужай.—Май 1-ин байырлаанын хүнеринде Кызылдын стадионунга болгузган спорт өнөрлери (4 арый).

ЧАСКЫ ТАРЫЛГА БОЛГАШ РАЙОННАР СОЛУНАРЫНЫҢ СОРУЛГАЛАРЫ

Ленин — Сталинның улуг партиясының сорулгаларын боттандырып дөш демиселге бистик паралаганын чууга рольдуг болуп турар. Коммунисттик паралага — эң нечине болгаш күштүг чепсек, оң дузалы-биле партия болуунд дымнага, аңа херестиг дымла массалар-биле хүн-бүрүдө, шак бүрүдө чугаалжып турар.

Район паралагының ажылдакчыларының мурнуна улуг болгаш харымсалгалары сорулгалар туруп турар. Районнар солундарының ажыл-чорудалыгында код чуу болза, бүгү паралага ажылдакчыларының код сорулганын шыкша база-да СЭКН-ини XIX съездинини шийтирлерин, эң И. В. Сталинның «СЭРЭ-де социализмниң экономикалык проблемалары» деп генилийн алымын, партияның XIX съездинге оң чугаалып пропагандалары, коммунисттик тургузушкунуң улуг чагай программаның амьдуралга чедишкенин боттандырыпче ажылчы чоңнарны мобилизастаары болуп.

Партияның XIX съездинин директиваларында чуулап турары: «Көдө ажыл-агый талымын-биле код сорулга болза, көдө ажыл-агыйның бүгү культуларының дүктүтүү бедилери, иштинини маалымниң продуктуларын дымла эштерин-биле кады оңд баш санын улам көвүдөдери, көдө ажыл-агыйга марнакчы техниканы болгаш агрокультураны вендеринде үндөлдөш, колхозтарның иштээтиктен ажыл-агыйын улам-на бижылган, көктүдүп, совхозтарның болгаш МТС-териниң ажылдын экилдиги тургаш чер ажылдыны болгаш мал ажылдынын ийит болгаш баразынын продуктуларын көвүдөдери болуп мөөн соңгар-да хөвөр артар».

Район солундарының хүлээлгеи болза, часкы тарылганын үлөлдөргү артарарыңа көдөниң ажыл-ишчилериниң позитивтик болгаш бүдүрүлгөни ийебейи калбартыры болуп. Колхозтар, совхозтар болгаш МТС-тер часкы тарылганын агротехниктик бүгү ийебейлерин сагып турган, 10—12 аяк хүнеринде доозар күлөөлдөг.

Коммунисттик партияның Майның 1-ге Кызылдарының харымдалышпанын, көдө ажыл-агыйның ажыл-ишчилери часкы хову ажылдарын чедишкенин чорудары дөш демиселди калбартып турарлар. Часкы турарларының бирги одуртуларында машина-трактор станцияларының, совхозтарның механизаторлары чоруп турарлар. Чикээ, Ганды районун «Революцияның чабымыкы» көдө ажыл-агый артелинде эң Шелеповтун, Калинин аттыг колхозта эң Ермаковтун бригадалары колхозчу тараалар-биле сырын кады ажылдашпанын, социализмг хүлээлгелерин шымдыктай күүседип турарлар. «АТЗ-НАТИ» деп тракторун чолочагы эң Текин-оол үш трактор селжалары-биле ээчег дүргүзүндө 80 гектар черинг таралып чаштырып турар болгаш күш-ажылдын бүдүрүлгөни улам ийит бедилери дөш демиселди турар. Трактористер Алексей болгаш Геннадий Палинтер ээчег нормаларын бүдүн чартык катап күүседип турарлар. Эң Назаровтун трактор агрегатының коллективин аждаап кымышканын хүн-бүрү улам узаттырып турар.

Барыш-Хемчик районда «Барлык» совхозта тракторист эң Мадыр-оол нормалын 150 хуу күүседип турар, а тракторист эң Белек-оол болуунд эки-биле кады апрель 29-та дөрт ээчег нормаларын күүсеткен. Чөөн-Хемчик районун «Октябрь 30 чыл оо» колхозунуң шөддерине механизаторлар эштер Торжун, Бюбөкбай олар кымык-мак аждаап, оларга бүдүрүп берген техниканы эки ажылгап, техниктик көрүдөн доктаамал чорудуп турарлар. Каз-Хем районда «Тилекек» колхозта тракторист эң Болдырев апрель 29-та болуунд үш селжаларын кожууду-биле 150 га черин таралып чаштырган.

Ыччала-даа Тандының район солуну (редактору эң Ченуни), Барыш-Хемчиктин (редактору эң Бугалдай), Чөөн-Хемчиктин (редактору эң Семенов) болгаш Каз-Хемчин район солуну (редактору эң Паясовский) часкы тарылганын чоруп турар байдалын кайдыра көртүзүп турар, мурнакчыларның чеди алышканынын багай нестерин турар болгаш четпестерин бүдүрүлгөни турарлар.

Материал-техниктик болгаш күш-ажылчы кур күштерин бүгү хемчеглер-биле ажылдаары дөш, көдө ажыл-агыйда бар турар кур күштерин тарылгаже улуг хемчеглерин-биле мобилизастаары дөш социализмг чарышты механизаторларын, үренин чаштырдыкчыларын болгаш хову ажылдарының өскө-да киржикчилерин аралыгы калбартырына паралаганын күчүдүтүп организацик болгаш мобилизацик күшүн тарылганын баштайгы хүнеринден эелдеш-ле долу ажылдар ужурут.

Район паралагы болза, тракторларын болгаш көдө ажыл-агый машиналарын бөдөш бөдөшкү радиотрансляция тоочалары болгаш 250 муң ажыл радиоприемниктер сапатынын турар. 1940 чылдан бөдөш колхозтарда радиоприемниктериниң саны 7 катап узаткан. Бо чылдын чүгө дөрт айларынын дүргүзүндө колхозчулар 15 муң кезек радиоприемниктерини садып алганнар. Радио дүңүмчүлүгүгү техникалык экилди турар. Сөөлүгү бүдүн чартык чылды дүргүзүндө дымла хөй райондарын радио бедилерин эң чарынган болгаш оларның аппараттарын даа чүдүлөр-биле солгутуңган. Донский, Тушинский, Химкинский районнарда радио бедилерини чаа чүдүлөр-биле деринтик турар.

Харымдалык областы эргелдеш бо чылдын областын суурларына 40 муң хире чаа радио тоочаларын тургузар деп турар. (СЭТА).

Москва чоогунун колхозтарында радиолар болгаш телевизорлар

Москва чоогунун дымла хөй колхозтарының баштаар черлеринде болгаш клубтарында телевизорларын тургускан. Оларын дымла хөй колхозчуларга база бар. Сөөлүгү чылдын дүргүзүндө Москва чоогунун суурларына телевизор тургустарынын саны барык-ла 3 катап узаткан.

Радио четкизи база дүргөни-биле калбарып турар. Амы үдө областа 600 муң хире радиотрансляция тоочалары болгаш 250 муң ажыл радиоприемниктер сапатынын турар. 1940 чылдан бөдөш колхозтарда радиоприемниктериниң саны 7 катап узаткан. Бо чылдын чүгө дөрт айларынын дүргүзүндө колхозчулар 15 муң кезек радиоприемниктерини садып алганнар. Радио дүңүмчүлүгүгү техникалык экилди турар. Сөөлүгү бүдүн чартык чылдын дүргүзүндө дымла хөй райондарын радио бедилерини эң чарынган болгаш оларның аппараттарын даа чүдүлөр-биле солгутуңган. Донский, Тушинский, Химкинский районнарда радио бедилерини чаа чүдүлөр-биле деринтик турар.

Харымдалык областы эргелдеш бо чылдын областын суурларына 40 муң хире чаа радио тоочаларын тургузар деп турар. (СЭТА).

Хана солундарының көрүлгөни

ВЕЛИКНЕ ЛУКИ. Калининск демир оруунун Великолук салбырының хава солундарының көрүлгөни болган. Анаа он-он хана солундары делет көртүскөн.

Салбырда хүн-бүрүгүн 30 солундары үдүп турар. Великолуктун өдө депозит-да үчүп турар хүн-бүрүгүн хава солундары 80 хире ажылчы корреспондентилерит.

Салбырның политкандидаттарын организастааган хава солундарының делеттегини радиолетилериниң дымла хөй кезигүнерин, партия, профвизил болгаш комсомол активтерин көргөнөр. (СЭТА).

Львов область. Винниковский районда райпотребсовхозтун чаа магазини ажылдаганын.

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Львов область. Винниковский районда райпотребсовхозтун чаа магазини ажылдаганын.

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Алдарның тураскаалын чартканы

ПОЛТАВА. 1709 чылда Полтава туучушкунунга шведтерини тилдөөн өрүс шеригдерге улуг чагай тураскаал — Алдарның тураскаалын чарттыры дооздун. Ол тураскаалы Полтава туучушкунунун соода чүс чыл болганда, XII Карлы чылга шаклап хүн хоорайның чурттагычыларының I Петрини шериглери-биле байырыг ужуражылган болгаш черге тургускан. Ол тураскаал болза, хүдөр баралефтер-биле каастатылган колонналар болуп турар. Колоннаның бажында хүдөр-биле кылган экир орав, ол экир алдарның чөчөң кырылып алган.

Полтаваның өрөм-чарыкты мастери-каны экирнин түрүгү хевирин алдынап кылган, тураскаалын дөжөөн катап тургускан, тураскаалын хүдөр каасталарын чарткан. (СЭТА).

КАРТОФЕЛЬ — НОГААНЫҢ КҮЧҮЛҮГ БАЗАНЫ

АЛМА-АТА. Алма-Атаны, Карагананың догандыр болгаш Чөөн-Казакстан база Актөбинск областарын улуг-улуг үлөлдүрүп иштерин догандыр картофель-ногаагынын күчүлүгүгү базаларын тургузуш турар.

Картофель одуртушкунун болгаш ногаа тарылганын 89 туескай колхозтор чорудуп турар. Оларын хандырып турар машина-трактор станцияларын эң чаа техника биле — ногаа селжалары-биле, «ХТЗ-7» деп тракторлар-биле болгаш «БТС-2,8» деп культиваторлар-биле дерип чепсегдөөн.

Эң чаа агротехниктик аргаларын каабары-биле ажылгап турар. Дымла хөй шөддерге картофель одуртушкунун болгаш ногаа тарылганын дербелчиней уладдыр таарым арта-биле чорудуп турар. (СЭТА).

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Чурунта: лев-тоавы салбыры. Чинши суурда Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде келген колхозчулар М. Серединая (солгай талында) биле И. Галицкая оларның пестерни шийип ап турары. Чуру Д. Мулярчукту. СЭТА-ның прессдизини.

Бурунгу Ош чаартынып турар

ОШ. Ош—Мурнуу Кыргызияны эң улуг үдөтүрүлүп хоорайы. Ында хөй-хөй бүдүрүлгелерин, оң иштинде торгу артымы комбинатын туудуп тургускан. Башкы институтун, башкы училищени, көдө ажыл-агый техникумун, 12 школаларын ажалткан. Гидрометеорологтик техникумун бажынын туудуп турар. Хоорайда хөй ногаан үнүштерин одурттуп тарымлаан.

Бешки беш чылда хоорайның капитал туудушкунунга чүс ажыл миллион рублдын чарыдарга. Элт-консерва комбинаты ажылдага кийер, башкы институтун, кино-театрның чаа бажынымы көдүрүп үер, школалар пионерлер Бажыны азылар. (СЭТА).

Часкы хову ажылдарының мурнакчыларының дуржулганын улам калбартымыз!

Тарылганын он ажыл хүнүнде дооскан

БЫЗЫЛ-ДАГ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районда «Шобода» көдө ажыл-агый артели (даргазы эң Монгуш-оол, парторганизациа секретары эң Адыг) бо чылдын часкы хову, ажылдыга багай эвес белгеленген. Организастыг удурутулганын болгаш кымык күш-ажылдын түнделдеш турара культуларының тарылганын 10 аяк хүнеринде эки шымарлыг дооскан. Ыагыныга код культура болуп кымыктың 290 га панын 305 га кылдыр күүсеткен.

Төдө МТС-тин ол колхозта механизаторларындан коммунист Гаичир-оол кур чер алдарының ээчег нормалын үргүлчү 200 хуудан ажыр, а 1 селжа-биле хүдө 12 ганы, алирттарын 50 га чедир күүседип турар. Колхозчу таралжыларда 60 харымг Усуни, үренин, сөөртүлчү Чалын, коммунист Бүдөк, комсомолчу Телгер шыкша ажыл-ишке организациа чыл хырап турар.

Хову ажылдының өгөдөнүндө бөдөш өл кыска үдө агитхуудусту 13 хана солунун 3, көртүгүгү самбыразын 2 катап үдүргөн.

Элбекшилдик дүжүт өстүрүп алырынга

СУГ-АВСМ. (Телефон-биле). Часкы тарылганын кыска хуусаа иштинде бедик шынарлыг артырып, келир күзүн чагай дүжүтүгү өстүрүп алыры дөш колхозчулар ийи дапыр күженишкенинде аждаап турар.

Суг-Хөл районда Киров аттыг колхоз часкы тарылганын май 5-те дооскан. Колхозтун часкы тарылганын дүргөн доозарына эң Очур-оолга удурткан трактор бригаданын шалыкын аждааган. Ол шыкша Жданов аттыг база «Большевик» колхозтар тараа культуларының тарылганын доозарына човнуудулаан.

Районун колхозтары сугтарынын төп организастаарына база улуг сагыш салып турар. Сугтарыга бугаларынын септелгенин бүрүн дооскан. Оң иштинде Киров аттыг колхоз 20 муң 280 богомөметр, Жданов аттыг колхоз 4 муң 90 ажыл богомөметр сугтарыга бугаларын аштаан.

Хүндүлөп самбыразы

СЭКП Кызыл райкомунун болгаш ажылчы чоңнар депутаттарынын район Советиниң күүскөнүнүң илерип келгенин баугаар часкы тарылганын эки чорутканын дөш областтың Хүндүлөп самбыразына кирерлер болза:

1. Бай-Булуң колхоз (даргазы эң И. Тамбалан, партия организациа секретары эң О. Дичи-оол) часкы тарылга тараа культулары тарымынын планын 6 ажыл хүнүгө, май 3-те 112 хуу күүсеткен.
2. Сенгин-оол. О. — хову бригаданынын бригадири.
3. Миронев Н. — ол колхозта аждаап турар трактор бригаданынын бригадири.
4. Сокольников Ф. — тракторист, ээчег нормалын 170—180 хуу күүседип турар.
5. Туртыр-оол Л. — тракторист, ээчег нормалын 155—160 хуу күүседип турар.
6. Монгуш Ш. — тракторист, ээчег нормалын 150 хуу күүседип турар.
7. Цирунина М. — тракторист, ээчег нормалын 160 хуу күүседип турар.
8. Буруале Н. — тракторист, ээчег нормалын 130—150 хуу күүседип турар.
9. Пронин К. — МТС-тин дарганы, ажылдынын нормалын 180—190 хуу күүседип турар.
10. Мара-оол М. — үренин сөөртүлгөнинде аждаап турар, нормалын 150 хуу күүседип турар.
11. Куулар Зоя. — үренин хораннаарында аждаап турар, нормалын 140—150 хуу күүседип турар.
12. Донгурак М. — үренин хораннаарында аждаап турар, нормалын 130—150 хуу күүседип турар.

Областың колхозтарында часкы тарылганын чоруп турарының медээзи (Май 5-те хуу-биле)

РАЙОННАР:	Шүптү чажыл таралымы	Тараа культулары	Кымыктас
1. Чөөн-Хемчик	78,8	84,8	103,6
2. Суг-Хөл	70,4	74,7	115,2
3. Барыш-Хемчик	61,4	64,9	79,7
4. Бай-Тайга	57,5	60,4	88,6
5. Каз-Хем	53,4	59,8	77,1
6. Ганды	52,2	57,4	74,3
7. Кызыл	34,8	40,1	52,8
8. Чаа-Хөл	33,9	35,7	59,7
9. Тожу	31,5	42,0	—
10. Улуг-Хем	30,6	33,9	49,4
11. Биш-Хем	29,0	32,0	41,1
12. Тес-Хем	11,5	12,3	19,0
13. Өвүр	9,0	9,5	12,3
14. Эраш	5,9	6,3	7,2

Баштайгы беш хүнүнде

БЕРТ-ДАГ. (Телефон-биле). Тес-Хем районда Ленин аттыг колхоз бо чылдын часкы хову ажылдын орайтап-ла эгелдеш болза, организастыг удурутулганын, кымык күш-ажылдын түнделдеш биче эвес көртүлгөлдөг болган.

Колхозтун даргазы эң Енактын редакцияга дымнатканы болза: Апрельдин 29-тан майның 3-ке чедир 475 гектарын шыгып бажыра илжиртевишпаан, сөөлү ийи хүнде 125 гектарда кымыктас культуранын чажыл тараан. Бистик шөддеринде Самагалдай МТС-тин эң Тостай-оолга удурткан трактор бригаданынын аягында 65 колхозчу ишчилер 18 аяк аядамынардык болган 25 илжиртеринг баз аждаап турар.

Тракторист Суурак ээчег нормалын (андарынын болгаш илжиртерин) үргүлчү 150 хуудан ажыр аяк аядамын-биле, 0,7 га чарар хүн ожаалдыны Шадгар 0,9 га чедир, а илжиртекти уруг Хөкшөр нормалын хүн-бүрү 115—120 хуу күүседип турар. Ындыг мурнакчылар хову туралында хөй илереп турар.

Чөөн-Хемчик районда

ЧАДАНА. (Телефон-биле). Чөөн-Хемчик районда «Большевик» колхоз (даргазы эң Лявдун, парторганизациа секретары эң Марта-оол) тараа культуларынын тарылганын районда мурнап дооскан.

Областың колхозтар даргаларының чөвдөл хуралынын дийгытырынга тарым кылдыр алган хүлээлгелерин тараажылар эрестик күүсеткен. Бо чылдын гадан 20 центнер ортумак дүжүтүгү өстүрүп алырын колхозчу ишчилер хандырын шыдаар бүгү үндөшкөн бар.

«Октябрь 30 чыл оо» колхозтун тарылга шөдү эрткен 1952 чылга удур бо чылдын 12 хуу калбарган. Чадаана МТС-тин ол колхозта механизаторларынын (бригадири эң Калдыгы) колхозчу ишчилер-биле (хову бригадири эң Серенмаа) чынык эпсеткилдиг күш-ажылдынын түнделдеш колхоз бо чылдын тарылга планын май 5-те 105 хуу күүсеткен.

Эш Г. И. Петровскийниң Күш-ажылды Кызыл Тук ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-нин Дээди Сөвединиң Президиумунун ЧАРЛЫ

Эш Г. И. Петровскийниң төрүтүнгөн хүнүндө бээр чеден беш хар харазанын холбаштыр баа Совет күрүнениң мурнуна оң алдар-харазанын барымдалаш эң Григорий Иванович Петровскийниң Күш-ажылды Кызыл Тук ордени-биле шаңнаар. ССРЭ-нин Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы **Н. ВОРОШИЛОВ**, ССРЭ-нин Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары **Н. ПЕГОВ**. Москва, Бремль 1953 чылдын апрель 28.

КОЛХОЗ ТУДУЧУЛАР

Тудугжуларның хүлөөлгези

Бай-Тайга районда Сталин атыг көдө ажил-агый артелини тудуг бригаданын тудугжулары бо чылды тудуг планын азыр күөсүдөр сорулга-биле ажылы улам күөтүлдүрүп турар.

Тудуг бригаданын доктаамал ажылдары-биле колхоз баштаар чери 163 эр, херөөкөн колхозчуларын, бир автомашинанын болгаш дериг херекседиг 24 аътты быжылган тургускаш, оларнын күзүн өскө ажилдары бичин-даа чарыктырбайн, харын улам четчелен, күш кирер таламы-биле кемчегин ап турар.

Тудуг бригаданын тудуг херекеттерин мын материалдарынн белеткелни бүрүн дооспаш азы планын 104 хуу күөткөн. Белеткелден 2200 кубометр машты тудуг шөлдө шүптүзүн экен дүжүрүп алган.

Колхозчу тудугжулар тайгага тудуг мажынын белеткелдерин чорутканы-биле каны тудуг уластуруга тудуг ажилын үзүктелдирбээ, оод түнөөнине плазды көрдүнгөн 16 чурттага бажындарын,дан,

11 бажынын ханазын салып дооскаш, 6 бажынын кышталарын эгезен. Электростанциянын тудуг доосуна, ам уда-вас ажылалга кирер деп турар. Ол ич-кам 1250 баш хой кирер беш, 80 баш инек мал кирер бир кажаанын тудугу ба-ла дооскан. Тудуг бригаданын 20 тонна азык чугайны өртөдөр, саман туубу кылын белеткелерин эгезен ол ажил-дар эки чорун турар.

Бригадада социалист чарыктын мур-накчылары хүн-бүрү көвүдөп, оларнын аажынын дуржулаалары улам кабарып, иштерин турар. Чижээ, маш дилинчизи эи Курей-оод, тудугжулар эитер Менге, Кужаан, Баалар, Бадыр, Эвер-оод болган оон-да өскөдөр норманын 150—250 хуу чедир күөсүдүп туралар.

Тудугжулар бо чылды тудуг мажынын август 1-де бүрүн доосор деп социалист чарыкта кизи бүртүзү улам көдүрүш-күвүтү ажилдан турарар.

Х. КУЛА.

Удуртулганы күөтүлдүрер

Чөөн-Хемчик районда «Искра» көдө ажил-агый артели бо чылды 18 чурттага бажындарын, 1 ясенин, 1 дүрбөниң болган мал кажааларынн тудугуларын дооскаш, азылгалга кирер колхозчулук бүдүрүлгө планын дооскан. Бажындагы тудуг планын күөсүдүрер бригаданын тудугчу бүртүзүнү хүдүлүгү хүлөөлгөзү болур.

Тудуг планын күөсүдүрүрү база бир тудуг байланы — тудуга кирер тудуг материалдарын өй-шанда четчир-биле белеткел алганын, тудуг ажилчыче тудугжуларын болгаш өскө-да күштерин чөп мобилизация киргендерин камааржыр.

Ишын түрбүжө, колхоз баштаар чери, тудуг бригаданын өз чугула сорулгааларыне кичөөнөй салбайн турарын бо чылды тудуг планын боттандырылгы тудуг материалдарын белеткел алышканын чорут-тумаан болган тудуг бригаданы чыл эгезинден бээр тудуг ажилчыче бөзүн эгезип кирбөөн. Бригадада күш-ажылын сагылачу чүрүмү кончуг бай тургустунган. Чамды бичээччилер бригадала ады-ла сана-тырып турар боордан башка, ажылга ам-

да үнөйи турар болган олар, харын-да ажыл күштеринде арагалар чоруктарын болдуруп, колхоз баштаар чери-ни, тудуг бригаданын бригадириниң айтканынны тооп көрбөйи турар.

Тудуг бригаданын 70 колхозчулардан, 10 аът болгаш өскө-да транспорт, чепсе-херекселери-биле тургустунган. Моон ап өвөрго, бо чылды тудуг планын күөсүдүрер болгунуң арагалары бригадала бүрүн бар. Ишын түрбүжө, тудуг бригаданынн бригадириниң тудуг ажилчыне кичөөнөй салбайн, тудугжуларын ажылга таарыш-тып тургустунган турар. Ол ишкан колхоз баштаар чери тудуг бригаданын тускайлап тургусса-да, оларга удурутуга, контроль-ду кончуг сула тургускаш.

Бригадада тудуг ажилчынын дыка ооза-дан барымдалааш, тудуга четкестерин доо-доруан чылдааш уластууларынн саг-гааларын болгаш кемчелерин ап чоруда-ш, колхоз баштаар черинден, мын партия организациясында болган районнун көдө болган колхоз тудугунн кылдындан узуу-биле негетини турар.

Х. ДОРЖУ.

Тудуг ажилчыне кичээнгей салыр

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар. Областын колхозчу суура-рын чаагайдыр, өглерде колхозчуларын културалыг бажындарже дүргөн ишрин, сууржулар сорулга-биле чурттага бажына-ры, бүдүрүлгени болган културалык амьдыралдың тудугуларын кылырынга хөй-хөй муң рубль түнүзү зууа хуусаалык чөдөөлөрүн, дык хөй муң кубометр тудуг материалдарын биетин колхозтарынмыска хаякса берип турар.

Ол канчалар-да аажок улам дузаалачы-ларга даганын областын колхозчуларын-да тудуг суурнуң чаагайдылгыны соосаал чокка өзүп, хөй хөй бажын, тудуглар бүгү ниетиниң ажылалдында кирип турар.

Барым-Хемчик районда «Большевист» көдө ажил-агый артели бо чылды чурт-талганын 25 бажындарын болгаш өскө-

дөз азылынын белеткелери нандыг болуру деп айттылар болза, Устава көд чүүа болур. Партиянык сыйрып катышынынын, организастым, дайыччы аралды чуңу-даа мурунда оон соста-вундан камааржыны чөдө билдингир.

Партияга кезигүп болурун дугайында Уставтын бирги параграфында тода формулировказын марксизмин төгүтүлдү бөр дугаарында 1903 чылда партиянын II съездинде Ленин берген. Ленинниң бөданын өзүгүр аларга, партияга кези-гүп болурунун эргекке чугула негелдери болза, партиянын программанын хүдөөри, оон организасталарынн бирөөниңе ба-лаап кирери, партиянык материал таламы-биле деткири болур. Ол тодаргай-лашкан болза, «Бистин партиямыс ийи-чангыстарын чылдыгы эвес, а төп-чүтөөн организаста болур дээр дугайында үсө-бөдөлдердин бүртү-биле төртүтүп үнү турар.

Ол формулировканык эң улам үнелик ичизда» деп эң Сталин быжың.

Партияга кезигүп болурун дугайында Ленинниң чарык чүс чыл бурдугар бер-ген ол тодаргайлашкан амьдыралдың бүгү шындааларын шылдап өрткөн деп И. В. Сталин чугаалаш. Ол тодаргай-лашканын партия үргүчү удурутуга болдуруп келген болган удурутуга болду-руп турар.

Чээ Устава айткан турары болза, «Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын, партиянын програм-маны болгаш Уставын хүдөөр, оларын боттандырылгы ишкелерин-биле деткип дузаалар, партия организасталарынн каны бирөөниңе ажилдан турар болган партиянын бүгү шынтыларын күөсүдөр билдингир-да ажилчы кизи Совет Эволюция Коммунист партиянын кезигүчү болду болур.

Партиянын кезигүчү доктаатылган кезигүп калынырын төлөөр.

Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын нанды-да ажилчы кизи партиянын кезигүчү болур дээр дугайында Устава айттыгы болза, партиянын чедип алган чээп алышканын быжылган турар болган комму-

Хой болгаш анык инек малдарның бажын дээскиндирер аарыгга удур демисел

Көдө ажил-агый малдарнын бажын дээскиндирер ценуроз деп аарыг чөп болганда, эи илангы чөпкө иттар биле де-мисел чорутпайн турар чөпкөде онза дегеренгей болур. Бо аарыгдан туртулайында ийн хардан куду назмыл хой, өшүк бол-гаш болдура, казыралар кончуг хөйү-биле аарып турар. Мийкстыг улам бөм-мал, хаваннар, чылгы мал бо аарыгдан ховар аарып турар. Оон кизи база аарып-р.

Өскө халдырылгы аарыгларга болдура, бо ценуроз аарыг-биле демиселди эгезип чык. Чөгүүр кемчелерин өй-шанда шыл чорудар болза, бо аарыгнын котун кыска хуусаа иштинде шуут үзе узуула болур. Малын кандыг-даа аарыгларга биле де-миселди, эи илангы ценуроз аарыг-биле демиселди хамыктыг чугула чүүа болза, малчынар-биле мал эчкилеринин деминг, эи-харылаалыг кады ажыл-ажылаш болур.

Оон-биле чөпкөстөр бо аарыгнын өскүдүкчүлүгү чүд, ол өскүдүкчү канчалар өсүп, төрүп, амьдырап чорутура, малга канчал халдай бээрди, малды канчал аартынаш, бо аарыг-биле канчалар де-миселди, мал ажылынга оон харазы чүд дөз чөпкө айткыларын малчынар, ферма эргекселери илан билип алыры болза-ла онза чугула.

Ук аарыгнын бүгү байланын чыксызы биле таймырларга мындыг.

Иттарнын оларга, шымтарга салып каап-кан албанында кыска дингелериниң иш-тинге чуртулар өт-сигенерже, хөдөк-шалааларже тарай бээр. Ша-ла бо үзе-ле ук чуртуларын олардан чораян малдар өт-сиген-биле кады чиптер.

Малдын шөйүндүзүнүн иштинге барган чуртулар, шөйүндүлериниң ханаларын үт-теп кирген, хан дамьдарын дамчып баш кээсинге баар. Маана кээп доктаашан, ол ценуроз илангылардын өсүп эгезлөр. Ону ценуроз деп адаар. Кызынын бо өсүлгө-нүн үезинде мал аарып эгезлөр. 12—21 хонганды кызынын чуртуларын чигетарал үрезини хире алар, 40—45 хонганды бөр-зөк бөк оту хире, а 56—60 хонганды улам эргек бажын дег илангы болу бээр. Мын-дыг илангылар малдын бажында дарт-даа чедир бар болтулар. Дуза чедирбес болза, оон зарыан мал илангыла өдүр. Өлгөн мал-дык бажын иттар, бөрүлөр, дилгилер чип-терге ол илангыларынн иштинден ам ба-ла чээ, сөрар дөрт эрипелеринг, ийн каз-тыл дингелеринг кыска бажы өсүп келген оларынн шөйүндүзүнө барган, шөйүндү-нүң ханазындан туттувун алган ханын сөрүп үдүрүп туруп бээр.

Моон аарыгга, ук малгыс-кыжанын улам бөдүтүп иштинге чөпүүр, чуртулар мал-дарынн асылдан кирген, шөйүндүгө бар-ган, оон мөзгө барып боттаныр болу-рлар.

Аараан малдарын эмизери

Аараан малдын илангыла ценурозтан аараанын билип алыры мындагы берге эвес. Малдын бажынын мөзөнинн кайы таламында илангыла өскө берилур, мал ол таламыне эргештидилер кызылтан чөпүп бөрү ийикке чамдык бажын бир чөгөө улам алган турар болур. Илангы малдын бажынын өсүгү ханазындамы-биле шин-чипел дилгөөр илангыны чөпкөде баш сөгүтү чугалай берген болур. Ону салаа-биле базарга тава чыккан, илангынын турар.

Аараан малды чүгө кезип эмээр. Оон сорулгазы мээ иштинде ол өскөн илангы-ларын уштурар. Ону чүгө кезип кылдып болур. Эмизери, илангы хөй илангы-ларын шүптүзүн кезип уштурар кончуг на-рын болган малга кончуг халдамыр. Бо байдал аарыгнын амьдыралынн нарнын чугаалан турар-дыр.

Ичээл-даа бо аарыгнын котун үзе эм-изериниң кончуг эи зарыан бар. Ол бол-за, бо аарыгнын бөдүрбөзү-биле баш бу-рунгар чорудар кемчег-дир.

Аарыгнын өскүдүкчүлүгү

Малдарнын бажын дээскиндирер деп-даа алар, чамык улам мал бажы теиңдер деп-даа алап турар ценуроз деп аарыгнын өскүдүкчүлүгү болза, иттарнын, бөрүлерини болган дилгилерин чинге шөйүндүлери-ни иштинге болурун боттандырылгы амьдырап эрттип турар, кыжалар бөлүүн-гө камааржыр мангыс курут болур тур. Оон илангылаачак чуртулар болуңду өздө-лөш хөй болган инек малдарынн мөзөнинн иштинге эрттирер. Ол мангыстык өздө-лөшүн өзү ийн илангыга чалып теп адаар.

Иттар, бөрүлөр болган дилгилерини шөйүндүлери иштинге чөпүүр үезинде ук кыжанын узуу 60—80 сантиметр чөдө бээр. Кыжанын бажы шөйүндүлүгү ханазында быжылган тугулар дөрт сөр-рар эрипелерин болган ийн одуруг хыл дингелерин. Кыжанын үчү бөдү эргө дег дингелерин тургустунган, динг бүртүзү үдүлгөш иттын албаны биле кады даш-каар үчүп турар.

Динг бүртүзүнүн итти көөр болза, оон иштинде эңме сан чөк хөй чуртулар бол-

Аараан малдарнын эмизери

Аараан малды чүгө кезип эмээр. Оон сорулгазы мээ иштинде ол өскөн илангы-ларын уштурар. Ону чүгө кезип кылдып болур. Эмизери, илангы хөй илангы-ларын шүптүзүн кезип уштурар кончуг на-рын болган малга кончуг халдамыр. Бо байдал аарыгнын амьдыралынн нарнын чугаалан турар-дыр.

Ичээл-даа бо аарыгнын котун үзе эм-изериниң кончуг эи зарыан бар. Ол бол-за, бо аарыгнын бөдүрбөзү-биле баш бу-рунгар чорудар кемчег-дир.

Аарыгнын өскүдүкчүлүгү

Малдарнын бажын дээскиндирер деп-даа алар, чамык улам мал бажы теиңдер деп-даа алап турар ценуроз деп аарыгнын өскүдүкчүлүгү болза, иттарнын, бөрүлерини болган дилгилерин чинге шөйүндүлери-ни иштинге болурун боттандырылгы амьдырап эрттип турар, кыжалар бөлүүн-гө камааржыр мангыс курут болур тур. Оон илангылаачак чуртулар болуңду өздө-лөш хөй болган инек малдарынн мөзөнинн иштинге эрттирер. Ол мангыстык өздө-лөшүн өзү ийн илангыга чалып теп адаар.

Иттар, бөрүлөр болган дилгилерини шөйүндүлери иштинге чөпүүр үезинде ук кыжанын узуу 60—80 сантиметр чөдө бээр. Кыжанын бажы шөйүндүлүгү ханазында быжылган тугулар дөрт сөр-рар эрипелерин болган ийн одуруг хыл дингелерин. Кыжанын үчү бөдү эргө дег дингелерин тургустунган, динг бүртүзү үдүлгөш иттын албаны биле кады даш-каар үчүп турар.

Динг бүртүзүнүн итти көөр болза, оон иштинде эңме сан чөк хөй чуртулар бол-

Аараан малдарнын эмизери

Аараан малды чүгө кезип эмээр. Оон сорулгазы мээ иштинде ол өскөн илангы-ларын уштурар. Ону чүгө кезип кылдып болур. Эмизери, илангы хөй илангы-ларын шүптүзүн кезип уштурар кончуг на-рын болган малга кончуг халдамыр. Бо байдал аарыгнын амьдыралынн нарнын чугаалан турар-дыр.

Ичээл-даа бо аарыгнын котун үзе эм-изериниң кончуг эи зарыан бар. Ол бол-за, бо аарыгнын бөдүрбөзү-биле баш бу-рунгар чорудар кемчег-дир.

Колхозта квалитет туңнели

Ст.-Хөл районда Калинин атыг кол-хозчу ажил-ишчилери бо чылды бирги кварталында колхозчу бүдүрүлгө куш-хундерини күөсүдүрүш дугайында ай-ырыгын бүгү кезигүнериниң хуралында чугаалашкан.

Төзөн колхозчу организасы, ажил-агый таламы-биле улам быжыктар дээр, ак-сеткилди, мурунчыл ажилдан туралар хуралдан хөйү-биле илерен. Чижээ, хөвү бригадаларында эитер Булак—122, Көдө-куй—108, Чоодар—93, тудуг брига-данынн тудугжулары эитер Дажы-Нор-

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар.

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар. Областын колхозчу суура-рын чаагайдыр, өглерде колхозчуларын културалыг бажындарже дүргөн ишрин, сууржулар сорулга-биле чурттага бажына-ры, бүдүрүлгени болган културалык амьдыралдың тудугуларын кылырынга хөй-хөй муң рубль түнүзү зууа хуусаалык чөдөөлөрүн, дык хөй муң кубометр тудуг материалдарын биетин колхозтарынмыска хаякса берип турар.

Ол канчалар-да аажок улам дузаалачы-ларга даганын областын колхозчуларын-да тудуг суурнуң чаагайдылгыны соосаал чокка өзүп, хөй хөй бажын, тудуглар бүгү ниетиниң ажылалдында кирип турар.

Барым-Хемчик районда «Большевист» көдө ажил-агый артели бо чылды чурт-талганын 25 бажындарын болгаш өскө-

дөз азылынын белеткелери нандыг болуру деп айттылар болза, Устава көд чүүа болур. Партиянык сыйрып катышынынын, организастым, дайыччы аралды чуңу-даа мурунда оон соста-вундан камааржыны чөдө билдингир.

Партияга кезигүп болурун дугайында Уставтын бирги параграфында тода формулировказын марксизмин төгүтүлдү бөр дугаарында 1903 чылда партиянын II съездинде Ленин берген. Ленинниң бөданын өзүгүр аларга, партияга кези-гүп болурунун эргекке чугула негелдери болза, партиянын программанын хүдөөри, оон организасталарынн бирөөниңе ба-лаап кирери, партиянык материал таламы-биле деткири болур. Ол тодаргай-лашкан болза, «Бистин партиямыс ийи-чангыстарын чылдыгы эвес, а төп-чүтөөн организаста болур дээр дугайында үсө-бөдөлдердин бүртү-биле төртүтүп үнү турар.

Ол формулировканык эң улам үнелик ичизда» деп эң Сталин быжың.

Партияга кезигүп болурун дугайында Ленинниң чарык чүс чыл бурдугар бер-ген ол тодаргайлашкан амьдыралдың бүгү шындааларын шылдап өрткөн деп И. В. Сталин чугаалаш. Ол тодаргай-лашканын партия үргүчү удурутуга болдуруп келген болган удурутуга болду-руп турар.

Чээ Устава айткан турары болза, «Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын, партиянын програм-маны болгаш Уставын хүдөөр, оларын боттандырылгы ишкелерин-биле деткип дузаалар, партия организасталарынн каны бирөөниңе ажилдан турар болган партиянын бүгү шынтыларын күөсүдөр билдингир-да ажилчы кизи Совет Эволюция Коммунист партиянын кезигүчү болду болур.

Партиянын кезигүчү доктаатылган кезигүп калынырын төлөөр.

Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын нанды-да ажилчы кизи партиянын кезигүчү болур дээр дугайында Устава айттыгы болза, партиянын чедип алган чээп алышканын быжылган турар болган комму-

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар.

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар. Областын колхозчу суура-рын чаагайдыр, өглерде колхозчуларын културалыг бажындарже дүргөн ишрин, сууржулар сорулга-биле чурттага бажына-ры, бүдүрүлгени болган културалык амьдыралдың тудугуларын кылырынга хөй-хөй муң рубль түнүзү зууа хуусаалык чөдөөлөрүн, дык хөй муң кубометр тудуг материалдарын биетин колхозтарынмыска хаякса берип турар.

Ол канчалар-да аажок улам дузаалачы-ларга даганын областын колхозчуларын-да тудуг суурнуң чаагайдылгыны соосаал чокка өзүп, хөй хөй бажын, тудуглар бүгү ниетиниң ажылалдында кирип турар.

Барым-Хемчик районда «Большевист» көдө ажил-агый артели бо чылды чурт-талганын 25 бажындарын болгаш өскө-

дөз азылынын белеткелери нандыг болуру деп айттылар болза, Устава көд чүүа болур. Партиянык сыйрып катышынынын, организастым, дайыччы аралды чуңу-даа мурунда оон соста-вундан камааржыны чөдө билдингир.

Партияга кезигүп болурун дугайында Уставтын бирги параграфында тода формулировказын марксизмин төгүтүлдү бөр дугаарында 1903 чылда партиянын II съездинде Ленин берген. Ленинниң бөданын өзүгүр аларга, партияга кези-гүп болурунун эргекке чугула негелдери болза, партиянын программанын хүдөөри, оон организасталарынн бирөөниңе ба-лаап кирери, партиянык материал таламы-биле деткири болур. Ол тодаргай-лашкан болза, «Бистин партиямыс ийи-чангыстарын чылдыгы эвес, а төп-чүтөөн организаста болур дээр дугайында үсө-бөдөлдердин бүртү-биле төртүтүп үнү турар.

Ол формулировканык эң улам үнелик ичизда» деп эң Сталин быжың.

Партияга кезигүп болурун дугайында Ленинниң чарык чүс чыл бурдугар бер-ген ол тодаргайлашкан амьдыралдың бүгү шындааларын шылдап өрткөн деп И. В. Сталин чугаалаш. Ол тодаргай-лашканын партия үргүчү удурутуга болдуруп келген болган удурутуга болду-руп турар.

Чээ Устава айткан турары болза, «Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын, партиянын програм-маны болгаш Уставын хүдөөр, оларын боттандырылгы ишкелерин-биле деткип дузаалар, партия организасталарынн каны бирөөниңе ажилдан турар болган партиянын бүгү шынтыларын күөсүдөр билдингир-да ажилчы кизи Совет Эволюция Коммунист партиянын кезигүчү болду болур.

Партиянын кезигүчү доктаатылган кезигүп калынырын төлөөр.

Совет Эволюция өскөдөн күш-ажылын ичөөчүсө хамаатын нанды-да ажилчы кизи партиянын кезигүчү болур дээр дугайында Устава айттыгы болза, партиянын чедип алган чээп алышканын быжылган турар болган комму-

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

бу—169, Идык-Хуна—113, Чылбак—108 куш-хундерини чылды бирги кварталында ажилдан алганнар. Шак мынд мурнагыч-ларынн хүрөөни улам кемчегил турар.

Илангы-да болза, бүдүрүлгенин күш-ажылынн сагылачу-чуртуур үзүр, көдө ажил-агыйнын Уставын чөп сагыса чага-га кижилер мурнакчыларынн хөлөгө-нин чаштынын чорун турарын, күш-ажылга ак-сеткилди эвесер бар деп чү-вени колхозчуларынн иштин хуралы иле-реткен. Чижээ, хөвү бригадалында Бары-май, Бичин-турут, Чодала-кыс, Тулут,

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар.

Коммунист партия болган Совет Чоок Тыва область дугайында хүн-бүрү амын салып турар. Областын колхозчу суура-рын чаагайдыр, өглерде колхозчуларын културалыг бажындарже дүргөн ишрин, сууржулар сорулга-биле чурттага бажына-ры, бүдүрүлгени болган културалык амьдыралдың тудугуларын кылырынга хөй-хөй муң рубль түнүзү зууа хуусаалык чөдөөлөрүн, дык хөй муң кубометр тудуг материалдарын биетин колхозтарынмыска хаякса берип турар.

Ол канчалар-да аажок улам дузаалачы-ларга даганын областын колхозчуларын-да тудуг суурнуң чаагайдылгыны соосаал чокка өзүп, хөй хөй бажын, тудуглар бүгү ниетиниң ажылалдында кирип турар.

Барым-Хемчик районда «Большевист» көдө ажил-агый артели бо чылды чурт-талганын 25 бажындарын болгаш өскө-

Румыния социализм тургузуушкунун оруунда

«Социализм тургузуушкунун талаамына Совет Эвелелинин алдырагы дуржууга улус демократизация чурттарына амдырадын болган демиселди школазы болур. Ол чурттарын коммунист болган ажилчы партиялары улус ВКП(б)-ден, пролетарнын башылары Ленин биле Сталиндин социалисттик чурттары тургузарынын эртемнен өрөөнүн ал турарлар» деп Румыниянын улус Республикасынын Министрлер Чөвүлөтинин даргазы Г. Георгиу-Деж 1952 чылда чыгарган СССР-биле найрадыгы харма-лааның румын янтиселенин белеткөөн Ленинград ажитырган делегеле томарай бактыкта турар.

Область башыларынын Бажынында ажитырган пак ол делегелени Ленинградчылар улус соунурагал-биле көрүп турарлар. Ол залга барган кымга укуршкан дээр: Иракли Соңу-чүктү төлөөкчилери, Иракли Чоң-чүктү ажалчылары болган Алтайнч тарааждылары база Ортакы Азиянын көөнччилери—кымнар-ла бар.

Заде кирер черде совет болган румын национал горту гуктар элбечилер чалган турарлар. Инда Румын Улус Республикасынын судее—беш адыр сыдык бар, инда нефть шораканын хевир, дагал, хувүдү шорактары-биле чырытмаккан аргалар, кымластың чаагай сытарында даа кылган венек хураантайлап РПР деп каар.

Анаа барган, залдары кезип көргөн, делегеленин кыркчылары болза, улус чоңу боудун сазым-хуурун Совет Эвелелинин болган улус демократизацияны чурттары-биле катыштырган; америк, англи, француз болган немец империалисттерин тресттерин чуртук колонияны турган, социализмни оруу-биле буржуаз бугу-редин-биле чорун орап Мурнуу Чоң Европанын чурттарынын бирөөсүнүн төөгүзү-биле чок тамыларлар.

1944 чылдын август ай. Совет Армияны күчүлү согушкунарына фашисттер эдү-чүрүм буступ дүшкөн. Румын улус реакцияны күштерине улус, чуртук демократтың чарыктамы дээр кыммаккай демиселди чорутканын. Бүгү депшилагил күштерин катыштырган национал демократтың фронт тургустунан. 1947 чылдын декабрь 30-де румын улустун төөгүзү талазы-биле хөгжүдөзүнө оза чүгү болган: монархи дүжор октагынан болган Румыниянын Улус Республикасы тургустунан.

1948 чылдын июль 11-де Румыниянын ажилчы ангамы боудун партиянык удуруттамы-биле улустун ажитынганы улус ар согушкуну таварыштырган, кол-код бугурагаларын национализациялаары ботландырынган. Шах ол кайтамчытың болушкунун түнеленине Румыниянын ажилчы чонлары социализм тургузушкунунуң быжык суурун тургустунан.

Дарлааң хосталган улус буржуаз-помещикти тургузууну үнелде сактың-лаа көрбөни көдүрүшүшү-биле ажитал кырыпкан. Боудун ажилчы партиянык удуруттамы-биле ажилчы ангамын наадырың күш-ажымын түнелениде болган Совет Эвелелинин хун-бүрү дуалаам чамының ачымында планым ажил-агый-нын баштайгы чылдарында 1949—1950 чылдарда республикада улустун продукциянык бугурагаларын даим мурундагымынча бодаларга ийи катап улгатаң, а бүтү продукциянык бугурун үндүрери 1948 чыл-биле дөмбөйлөргө үш катап өскөн.

Румыниада он-он бирги чергең чаа бугурагалары тыгын келтизген. Оленинч төвү болур Брайовада «Застройтере» деп кайтамчы улус электротехникти улус завод тургустунан. Маршрутте псе артың фабрика болган онүг металлургиянын заводу тургустунан.

Келген кижилер экскаваторун, 120 эт күштүг илчирбелг тракторун моделин болган чаа техника-биле кымлаңып турар туугуларын улус соунурагал-биле көрүп турарлар.

Ханаларда диаграммалар болган таби-далар беш чылдык планымн хайымын-кының күсөделериниң дугайың чугаалап турар. Ажилчы чоңун күш-ажыды чаа өсү-биле өөрү төгөзгөн. Румыниянын Улус Республикасынын ажилчы чонлары дарыжалыга эвес, а боттарында, боудун Төрөөн чуртуга ажилдарын билген, бугурага планларын чедишкенин-биле төдүр болган ажим күсөдиле турарлар.

Бо хун чуртта 7 миллион стажановчулар саватының турар. Бугурагениң чаартыаыларың болган болабыздыкчыларынын саны соксаал чокка өсүп турар. 1952 чылдын төңүрүдө чартыкчы саналар 13 муң чедип турган.

Румыниада социализмниң улус туугулары чедишкенин-биле ботландырынган турар. Залдарын бир өрөөниде Дунай—Кара Далай каналың маеди бар. Кораблдер Дунайдан Кара далайже дөрттөп чоруур суг оруу удавс ажитынар. Ол канал чугаа суг оруу эвес, а кандашкын болур черлерин чечетелишкенин край кылдыр хуудулар. 100 ажим муң гектар чер сугартынар. 15 муң гектар чериң чаа тарытыңган азиял маштар курга хаттын кедир черлерин дүй туртунар болган бе-

дик дүжүттү чедип алырының чугаа байдаллары тургустунан.

Шах ол канал Добруджияны бүгү боудун хуудурунтары ишкан. Бизаага В. И. Ленин аттыг гидроэлектростанция Молдованың хөгжүдөзүнө дагам перспективаларын ажитың бээр. Ол электри станциянык энергияны хой-хөй бугурагаларже бердиңер.

Румыниянын Улус Республикасынын Министрлер Чөвүлөтинин даргазы Г. Георгиу-Деж националдык Улус хуралынын сессиянында мыңча деп чугаалаан: «Бодан көрүрүдөө, иштер, беш чыл планымга көрдүңгөн чүдүлөр боттанының сөөдүндө биести Төрөөн чуртууга кандай аларган турар ишкан-тыр. Оң дараагында чылдар болза, улус-улус бугурагаларын, чаала фабрикаларың болган заводтарын, домналык болган мартен пещериниң ажилгалга кирериниң чылдары болур... Оларын Совет Эвелели дерип чесеңдер... Биести Төрөөн чуртууга чуртууга амгы үнелч чаа-чаа хоорайлары тургустунан. Бухарест—Дунайың суг оруунун каналының туулушкуну эгелээр, оң ачыл-биле Бухарест далай порту болу бээр».

Социализм тургузуушкунун таламы-биле Румыниянык көдө ажил-агыйн база улус чедишкениңерди болган. Ажилчы ангамын удуруттамы-биле болган дуалаамы биле румын тараачынар боттарынын эки-турамы-биле коллективтиң ажил-агый-ларга катышып турарлар. Ам республикада 1650 коллективтиң ажил-агыйлар бар болган чери кзы ажилдарынын 1700 эш-телелери ажилдан турарлар.

Чуртук шөлдеринде тракторлар болган комбайнлар ажилдан турарлар. Гектардан адыр ортук дүжүт хун ажил-агыйларынмын 20 хун беиз болуп турар. Коллективтиң ажил-агыйларын кижигинери хун ажил-агыйларын хаман чок хөй орулганын база ал турарлар.

Боллективтиң ажил-агыйларын кежи-чүрениң материалдык чаагай чорунуң өрдөзгөн тараачынарын коллективтиң ажил-агыйларын болган көдө ажил-агыйнык эштелелерин тургузуарыңе улгандырып турар. Чижээлээр, Хайя Маре областың Березь суурунуң бүтү тараачынары коллективтиң ажил-агыйларга катыштынар.

Машина-трактор станцияларын коллективтиң ажил-агыйларга улус дуамы көрүзүп турарлар. Чуртта МТС-терин саны ам беиз 200 ишкан. Мурнаачы совет агрохимиянык методтары көрүнөң ажил-агыйларын арасында калаба-биле нештерген. Көдө суурларда 1530 мичуринчи болгунер ажилдан турарлар.

Румыниянын ажилчы чонларынын материалдык болган културалык денеленгән хун-бүрдүзе беиз турар. Мурнунда эн турган черлерде ам чаа бажыңар болган бүдүн ажилчы суураар, чус-чус урурлар бажыңары, он-он чаа эмнелелер, клубтар болган култура бажыңары туугулашап, улустун эрге-чарыгазын кижиги дугайында сактың салымшыкынык дийг херечини болуп турар.

Румыниянын улус массаларынын културалык денели соксаал чокка өсүп турар. Буржуаз-помещиктиң тургузуг үнелде бижи билбес карангы бугуруу чорукка таварың чоран улус номчуп, бижи билер аларган болган Совет Эвелелинин удуустарының улус културамына, делегейин депшилагил културамына үлүң салган. Румын дыда болган бие национал удустарың диддарының кырында 4,5 муң ажим язым-бүрү номар 27 миллион ажим кезек кылдыр парлатынып үчүп турар.

Румын улустун чаалап алган улус эргелерин быжылган турар Республиканын Конституциянык 1952 чылдын сентябрь 24-те чуртук дөди эрге-чарыгазы болур Улус Национал хурадан хулап алган. Ол конституция эбугар чуртта соңугулар эрткизген. Ол соңугуларга чон боттарынык соңугу, соңугулар эргелерин бүрүн ажиталаанар.

Социализм тургузуушкунуң үндөзгөн чуртуурагына Румыниянын Улус Республикасынын чедишкенин аажок улус ужуз-дуалам, чүгө дээр, ол республика болза Совет Эвелели биле калы хол-холуудан түтүчү алган табың дөш чөрун орап «Шалымчы бригадаларың» бирозон болуп турар.

Боудун чедишкенин болган дөш румын улус хун-бүрүгү дуалаамынын көрүзүп турар Совет Эвелелине улусу-биле өөрүп четиңер. Бистин чуртууга, ырак кыдың-даа черлерде шах ол дуалаам, ырак кыдың, ону көрбөң булч чок деп «Улус-демократтыг Румыния» журнал бижип турар. Черинч халымында хөмүрдилти Доббасстан келген хөмүр даш комбайны кызып үндүрүп турар. ажилчы стодларын кырында Павловтун, Мичуринин, Лепешинский болган Лисенков номлары чыткылаар.

Совет болган румын улустарың быжыгын турар найрамы болза, румын улустун социализм дөш демиселинде чаа чедишкенин үндөзгөн болур.

Е. УСАЧЕВ.
В. ПИВОВАРОВ.
Ленинград хоорай.

Паньмыньчжоньда чугаалажышыкыннар дугайында

ЛОНДОН. Кореяга тайбыччылыга дугайында чугаалажышыкыннар таламы-биле боттарынын тайбылардаарына англи солуннар болза, туттурган шериглеринч таламы-биле тайгаарады ботландырынга лейтраалды күрүнө кылдыр Азиянык кандыг-бир күрүнөни соңугуруву дугайында корей-кыдат таламын сазалдан америк төдө генерал Гаррисонун күлөөп албаанынча, а ол ишкан оң соода америк күрүнө департаментизациян меделегенче хамыкты мурунда кичээниң салып турар.

«Манчестер гардиан» солунуң бижип

турары-биле алдыга, боудун кылган бүгү меделелдеринге генерал Гаррисон тактика чок болуп турган.

Корей-кыдат таламын көдүрүп үндүрүп турган бүгү негелелерин таарышпас чүдүлөр кылдыр амдыга чедир күлөөп албай келген деп «Таймс» солун меделгелен. Оларнык чамдык чүдүлдерин эди чаалап боуду-ла харын, мычазза-даа оларын шуут-ла ажим чок деп санап болбас деп солун меделгелен. Тодаргай чугаалажышыкыннар ам удавс хоозун шуугаазыннар боуду бээр деп болап боуду деп солун түнелениде меделген турар. (СЭТА).

Кореяда туттурган аары болгаш балыглатырган шериглеринч солужушкуну

ПЕКИН. Сянхуа агентелинин корреспондентизациян Бесондан дынатканы: Тайбыччылыга дугайында чугаалажышыкыннарда корей-кыдат делегация май 3-те моң адаанда дындадымың парлаан:

Май 3-те өске тала Паньмыньчжоньга корей Улустун армиянык туттурган аары болган балыглатырган 105 шериглерин болган кыдат улустун эки-тураачыларын туттурган аары болган балыглатырган 80 шериглерин деп чандырган. Корей Улустун армиянык болган кыдат улустун эки-тураачыларын деп чандыртывар ужурауг туттурган аары болган балыглатырган шериглерин деп чандырынын доосканын өске тала дындаганын.

Туттурган аары болган балыглатырган шериглерин ийи тазаларың деп чандырып эгелээниңден бээр өске тала туттурган аары болган балыглатырган 6670 шериглерин деп чандырган. Оң иштинде 5640 кижиги корей Улустун армиянык туттурган аары болган балыглатырган шериглери, база 1030 кижиги кыдат улустун эки-тураачылары болуп турар. (СЭТА).

диртывар ужурауг туттурган аары болган балыглатырган шериглерин деп чандырынын доосканын өске тала дындаганын.

Туттурган аары болган балыглатырган шериглерин ийи тазаларың деп чандырып эгелээниңден бээр өске тала туттурган аары болган балыглатырган 6670 шериглерин деп чандырган. Оң иштинде 5640 кижиги корей Улустун армиянык туттурган аары болган балыглатырган шериглери, база 1030 кижиги кыдат улустун эки-тураачылары болуп турар. (СЭТА).

Кореядан чанып келген туттурган англи шериглеринч меделгели

ЛОНДОН. Кореядан Англияга чанып келген, туттурган аары болган балыглатырган 22 англи шериглеринч чурттарынын англи солуннар параап турар. Элең каш туттурган шериглеринч чугаалаары база парлатынган.

Туттурушкундан чанып келген англи шериглер соңу-корейлерин дугайында эки чугаалап турар деп буржуаз солуннар бүтү корреспондентилери бижип турарлар. «Арастаныч чорутар» дугайында американың нештередин турар шуугаазынык чанып келген солдаттары чамдыктары чиди-биле шүгүмчүлөн турар.

Туттурган шериглеринч көрүп эртен аар-берге чоруттарынын дугайында парлатыга үгөн чамдык дындагыларга Глостершир полктун капралы Хант удурушкынык иштертең деп «Таймс» солунуң корреспондентизациян дындаганы. Хантнык чугаазы-биле айлыр, хосталганын соода Кореяга оң кылган чамдык чугаалаарын бир америк солун хамыгы каан болган. Хант мында дээр: «Херек кырында биести эки ажаап хайгаран турган. Биести тулуп алган соода бис 300

миль чер эртен бис, мычазза-даа мзон балыгланган ужурудан орутук хөй лезинге мени сөөртүп чорам».

Ол полктун капралы мында дээр: «Биести бистин болап турганмыстан артык эки ажаап хайгаран турган».

«Дейли телеграф» энд Моринг пост» солунуң корреспондентизациян өске гүбэр полкунуң анаа дайныкынын Сарриджин чугаалам бижип алган. Сарридж мында дээр: «Биести көнчүг эки ажаап-хайгаран турган... Биести тулуп турган кижилери бис дөйөй чөмөннөй турган бис».

Корей дайныкы меделгели дайын деп, база ол дайын ашпа дөш чоруп турар деп санап турарын Сарридж корреспондентиге чугаалаан. «Оң биске каның-даа хамарыңга чок. Бис олар боттары дайылаар кылдыр ужурауг бис. Инда америк интервенцияга мен килеленп турар мен. Мен кур күште кижим мен. Бир эвес мен армиядан чанып келгенимде-даа дайы үргүдүлөп-ле турар болза, мен жигинилерге ол дайыга удурданып чүве чугаалаар мен» деп Сарридж меделгелен. (СЭТА).

Пхеньяны араатаны-биле бомбалааны

ПХЕНЬЯН. Ажилчы чонварын бүтү делегей байыралы Май 1-де, эртенгиң 11 шахта тайбы Пхеньяны араатаның хадашкыны америк шериг-агаар күштери кылган. Дөрдө беиз булутту ажиталды чаа конструкциянык америк реактивтиң истребитель-штурмовиктер өскөдүрүлгөн чон ажилчы чонварын байыралды тайбын-биле меделген турган хоорайга чедип келгенер. Он-он самолеттар булут артындан улустур-улаштыр кылдырт кудаламышкан, Пхеньяның

чуртагачымың кварталдарыңе улус күштүг чаа тевер бомбалары өкөп, хоорайнык кудумчуларын күзөлтү-биле болап турган.

Хоорайнык барыны таламында эн-ең хөй чурткакылыг району улус бомбалаашкына таварышкан.

Он алдынан мезони эбугар алдыга, америк узаар-чүдө май бирде Соңу Кореянык өске-даа чурткакылыг черлерич бомбалап, болап турган. (СЭТА).

Тайбыңның бүгү-делегей чадаг-терге чарыжы

ПРАГА. Чехословакиянык телеграф агентелининч дамчыдып турары болза:

Ажилчы чонварын бүтү делегей байыралың хуну—Май 1-де Прага—Берлин—Варшава арасында тайбыңнык бүтү делегей чадаг терге чарыжын Братиславага салып үндүргөн. Чадаг терге чарыжының 93 киржичилери чыксаалганынын колдонналары-биле кады Братиславага байыраалдык шиметинген кудумчулар-биле Сталин кудумчузунда шөлдө индирже чөдө берген. Борта индирчи мурунга тайбыңнын бүтү делегей чадаг-терге чарыжының байырыг ажимынкыны болган.

ыралы делегерин! деп йөрөөл салымшыкынаның ада-биле чадаг-тергең чарышчылар маңадып үнер чөдө берген. 12 шах 45 минутта тайбыңнык бүтү делегей чадаг-терге чарыжынын баштайгы чалазы Братислава—Брно арасында маргылааны салып үндүргөн.

ПРАГА. Тайбыңнын бүтү делегей чадаг-терге чарыжынын баштайгы ийи хунярының түнелелерин дугайында тускай меделгелени «Руде право» солунда май 3-те паралаан. Маргылааның ийи чалазынын сөөдүнде команда таламы-биле тус-тус черлерин мынчаар үлешкен.

Бирги чери—Дания, ийигизин—Англия, үшкүзүн—Бельгия, дөртүзү—Герман Демократтыг Республика, бешкин—Польша алган. Он соода черлерин Чехословакия, Австрия, Франция болган өске-даа чурттарынын командалары эжелгелен.

Маргылаанын ийи чалазынын сөөдүнде бирги чери Педерсен (Дания) чоруп турар. Ол 384 километр черин 10 шах 34 минута 05 секунд эртен, ийги черде—Мейтланд (Англия), үшкү черде—Андерсен (Дания) болуп турар. (СЭТА).

Данияда өртектер улгадышыкыны

КОПЕНГАГЕН. «Статистикен» солунуң дындаганы-биле алдыга, май 1-ден эгелээп, Данияда почта болган демир-орук ходеленин бедиткен. (СЭТА).

дөш, Данияда почта болган демир-орук ходеленин бедиткен. (СЭТА).

Турцияда чер шимчөөшкени

ПАРИЖ. Франс Пресс агентелининч корреспондентизациян Анкарадан дындаганы эбугар алдыга, Барыны Анатолияга болган чер шимчөөшкенин түнелениң де Карабуртун хоорай долуу-биле үрелген. (СЭТА).

Фоча хоорайнык чартык буступ үрелген. Фичра чоогунда чурткакылыг черлеринч база дык хөй үрелген. (СЭТА).

КУШ-КУЛЬТУРА БОЛГАШ СПОРТ

Апрель 17-ден 19-ла чедир Италиянык Неапольге болган классиктиг хурештиң таламы-биле делегейинч бирги чери дөш маргылаа совет жөгелеринч тилелгелен-биле доогулган. Олар 5 алды, бир мөңгүн, база бир хулар металлдары чаалап алганын.

Чурукта: делегейинч чемпионнарының аттарын чаалап алган совет жөгелер. Солагай таламында оң таламыңче: В. Гуревич (эң-не чик дөңизин), А. Терян (чик дөңизин), Г. Шатворян (чартык ортук дөңизин), Г. Картозия (ортук дөңизин) болган А. Энглас (чартык аар дөңизин).

Күш-культураның болган спорттун Көд эргелени болган СССР-ниң салык камгалал министрствозу А. Терян, Г. Шатворян, Г. Картозия болган А. Энглас аларга спорттун алдырагы мастерлери деп аттарын тыгылган. СЭТА-ның пресеклишеви.

Май 1-ниң байырлалының хуннеринде Кызылдың стадионунга болгулаан спорт оюннары

Май 1-ниң байырлалының хуннеринде Кызыл хоорайга спорттун чайгы сезонуң ажимынкыны болган. Майның 1-де хундускунуң 4 шахта «Совет Тываның беш чыл өш» стадионга эр, хөрөөжөн улустун 100—100 метрлерге 4 кижилеп маңаар эстафетаны эгелгелен. Ону эр улустун командалары ажитан. Бирги черин улустур ажилчыларын эки-тура спорт ийигилеленин командалы, ийги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин 1 дугаар командалы, үшкү чери ол ийигилеленин 2 дугаар командалы эжелгелен. Хөрөөжөн черден бирги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин 1 дугаар командалы, ийги чери ол ийигилеленин 2 дугаар командалы, үшкү чери спорттук эки-тура «Урожай» ийигилеленин командалы эжелгелен.

Эстафеталар төгөн соода «Тувинская правда» солунуң шаңгалын ойнап алдырыңың таламы-биле футбол командаларының маргылаалары эгелгелен. Ол маргылааларынын маргылаалары бирги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин командалы, ийги чери «Искра» ийигилеленин бир дугаар командалы эжелгелен.

Кежээкиң 5 шахта «Тувинская правда» солунуң шаңгалын ойнап алыр таламы-биле эки-тура спорт ийигилелеринч футбол командаларынын маргылаалары болган. Орта спорттук эки-тура «Искра», «Урожай» ийигилелеринч командалары таварышканын. Ол маргылаага «Урожай» ийигилелеринч футболдустер ошол боттарынын мырпайың белетке чөгүн көрүскенер. Ол чорук оларын улус аштырышыкыга таварышкан албадан. Ол солун эвес болган чагаарачык оюн искрачыларын тилелгелен-биле 11:0 сапта доогулган.

Майның 3-те улус улустун волейбол таламы-биле маргылаалары болган. Ол маргылааларга 8 командалар киришкен. Оюннар солун болуп турган. Бирги чер дөш шыгын тулушкунарын түнелениде эр улустун волейбол командаларынын маргылааның бирги чери хоорайнык болган эстафетаны ийи чыгы чемпиону үлестүр ажилчыларынч командалы эжелгелен, ийги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин командалы алган. Хөрөөжөн командаларынын маргылааларынын бирги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин командалы, ийги чери «Искра» ийигилеленин бир дугаар командалы эжелгелен.

Кежээкиң 5 шахта эгелээп, футбол маргылааларына шуулган командаларың—улустур ажилчыларынч болган «Искра» эки-тура спорт ийигилелеринч футболдустеринч түнел өйү болган. Ол хун «Тувинская правда» солунуң кубогун ким ойнап аларын аштырып тургузулуп турган. Соаун оюнга чоңуң чыгылаан-даа аажок болган. Кубок стадионунда хажымынга салынган. Ону тилелгеленге тыпсээр төдөлөр оң чанынга одуруккан турган. Кубок дөш шыгын тулушкунда эгелгелен. Оюнуң 30 минута уртуу-лөшкени кандыг-даа түнелди бербөөн. Баштайгы үдөй ойлашкын хөй уруу-лөшкө-лаа үлестүр ажилчыларынч командалык шөлдүгө болуп турган. 32 минута эртин турда, искрачылар саны ажитканын. Оң соода ол шаа минута эртин чөдө, олар ийигизин кири тепкен. Сан 2:0 апарган. Оюнуң бир дугаар чартык оң-биле доогулган.

Оюнуң ийги чартымында кивциатива үлестүр ажилчыларынч командалынын таламыңе шалгелен. Искрачылар үшкү бөмбүктү кири тепсе чок, улустур ажилчыларынч анык командалы баштай ийини, оң соода үштү улай-улай кири тепкилешкен. Сан 5:3 апарган. Искрачылар чер дөш орадашса-даа оларынч оозу чүгү-даа болбаан. Кубок дөш демиселди түнелдиң солун өлү о-ла сапта доогулган болган «Тувинская правда» солунуң кубогун улустур ажилчыларынч командалы чаалап алган.

Оюн төгөн соода «Тувинская правда» солунуң редакторунуң орадакчызы эш Беловодов солунуң кубогун болган чериң чегиниң дипломун тилелгеленге тыгылган, ийги чери эжелгелен «Искра» ийигилеленин командалы ийги чериң дипломун болган командаларынч ойлашчыларыңа мактап бижиктиң шаңнадарын тыгылган.

М. МОМБУНУЙ,
Күш-культура, спорт херезиян область комитетинин даргазы.

дар командаларынын бирги чери № 3 школаны, ийги чери № 7 школан эжелгелен.

Майның 1-ниң байырлалынын хуннеринде Кызыл хоорайга спорттун чайгы сезонуң ажимынкыны болган. Майның 1-де хундускунуң 4 шахта «Совет Тываның беш чыл өш» стадионга эр, хөрөөжөн улустун 100—100 метрлерге 4 кижилеп маңаар эстафетаны эгелгелен. Ону эр улустун командалары ажитан. Бирги черин улустур ажилчыларын эки-тура спорт ийигилеленин командалы, ийги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин 1 дугаар командалы, үшкү чери ол ийигилеленин 2 дугаар командалы эжелгелен. Хөрөөжөн черден бирги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин 1 дугаар командалы, ийги чери ол ийигилеленин 2 дугаар командалы, үшкү чери спорттук эки-тура «Урожай» ийигилеленин командалы эжелгелен.

Эстафеталар төгөн соода «Тувинская правда» солунуң шаңгалын ойнап алдырыңың таламы-биле футбол командаларының маргылаалары эгелгелен. Ол маргылааларынын маргылаалары бирги чери спорттук эки-тура «Искра» ийигилеленин командалы, ийги чери «Искра» ийигилеленин бир дугаар командалы эжелгелен.

Кежээкиң 5 шахта эгелээп, футбол маргылааларына шуулган командаларың—улустур ажилчыларынч болган «Искра» эки-тура спорт ийигилелеринч футболдустеринч түнел өйү болган. Ол хун «Тувинская правда» солунуң кубогун ким ойнап аларын аштырып тургузулуп турган. Соаун оюнга чоңуң чыгылаан-даа аажок болган. Кубок стадионунда хажымынга салынган. Ону тилелгеленге тыпсээр төдөлөр оң чанынга одуруккан турган. Кубок дөш шыгын тулушкунда эгелгелен. Оюнуң 30 минута уртуу-лөшкени кандыг-даа түнелди бербөөн. Баштайгы үдөй ойлашкын хөй уруу-лөшкө-лаа үлестүр ажилчыларынч командалык шөлдүгө болуп турган. 32 минута эртин турда, искрачылар саны ажитканын. Оң соода ол шаа минута эртин чөдө, олар ийигизин кири тепкен. Сан 2:0 апарган. Оюнуң бир дугаар чартык оң-биле доогулган.

Оюнуң ийги чартымында кивциатива үлестүр ажилчыларынч командалынын таламыңе шалгелен. Искрачылар үшкү бөмбүктү кири тепсе чок, улустур ажилчыларынч анык командалы баштай ийини, оң соода үштү улай-улай кири тепкилешкен. Сан 5:3 апарган. Искрачылар чер дөш орадашса-даа оларынч оозу чүгү-даа болбаан. Кубок дөш демиселди түнелдиң солун өлү о-ла сапта доогулган болган «Тувинская правда» солунуң кубогун улустур ажилчыларынч командалы чаалап алган.

Оюн төгөн соода «Тувинская правда» солунуң редакторунуң орадакчызы эш Беловодов солунуң кубогун болган чериң чегиниң дипломун тилелгеленге тыгылган, ийги чери эжелгелен «Искра» ийигилеленин командалы ийги чериң дипломун болган командаларынч ойлашчыларыңа мактап бижиктиң шаңнадарын тыгылган.

Оюн төгөн соода «Тувинская правда» солунуң редакторунуң орадакчызы эш Беловодов солунуң кубогун болган чериң чегиниң дипломун тилелгеленге тыгылган, ийги чери эжелгелен «Искра» ийигилеленин командалы ийги чериң дипломун болган командаларынч ойлашчыларыңа мактап бижиктиң шаңнадарын тыгылган.

Оюн төгөн соода «Тувинская правда» солунуң редакторунуң орадакчызы эш Беловодов солунуң кубогун болган чериң чегиниң дипломун тилелгеленге тыгылган, ийги чери эжелгелен «Искра» ийигилеленин командалы ийги чериң дипломун болган командаларынч ойлашчыларыңа мактап бижиктиң шаңнадарын тыгылган.

Оюн төгөн соода «Тувинская правда» солунуң редакторунуң орадакчызы эш Беловодов солунуң кубогун болган чериң чегиниң дипломун тилелгеленге тыгылган, ийги чери эжелгелен «Искра» ийигилеленин командалы ийги чериң дипломун болган командаларынч ойлашчыларыңа мактап бижикти